

NÆR FREMTID. Krisepakken «grønne profil» er nok en realitet. Men det er ikke profil vi trenger, det er innhold.

Lær av Abu Dhabi

Debatt

NINA DESSAU
styreleder,
Global Migrants
for Climate Action

NORSK PRESSE HAR omtalt Masdars byprosjekt – en futuristisk nullutslipp by i ørkenen utenfor Abu Dhabi, ett blant mange spennende prosjekter som utvikles i verden nå.

Masdars byprosjekt er imidlertid bare en del av Masdar Initiative, en storstilt innsats for å skaffe løsninger til globale energi- og klimautfordringer, gjennom massive investeringer i fornybar energi.

Dynamisk satsing. Det som virkelig er spesielt er størrelsen på satsingen: Ca. 150 milliarder kroner. Ikke millioner, milliarder som sprøytes inn både i forskning og i kommersielle, storskala vind- og solkraftverk. Investeringer i denne størrelsen skaper sin egen dynamikk. De påvirker hele markeder, endrer karrierer og utdanningsveier. De både svarer til den økende etterspørselen etter ren energi og øker etterspørselen ytterligere.

Abu Dhabi vil bevare statusen som eksportør av energi og satser på å bli ledende i fornybare energier.

Til de har gjennomført. I januar i år kunne Masdar Initiative annonsere at de hadde:

- 1) Gjennomført en avtale om utslippsreduksjoner med Nigerias nasjonale oljeselskap.
- 2) Investert over én milliard kroner i et finsk selskap for vindkraft, for utvikling av dette selskapets operasjoner i India.
- 3) Utviklet sitt samarbeid med Massachusetts Institute for Technology, som skal ha en filial i Abu Dhabi med fornybar energi som fokus.
- 4) Blitt stiftende medlem i Det globale instituttet for CO₂-fangst og -lagring i Australia.
- 5) Inngått en omfattende vindkraftavtale med Seychellenes regjering.
- 6) Etablert et større samarbeid med General Electric om ren energi.

En modell av Masdars «grønne» nullutslipp by i ørkenen ble vist frem på en utstilling i Abu Dhabi i fjor.

ARKIVFOTO: JUMANA EL HELOUEH/REUTERS/SCANPIX

7) Gjort omfattende grep for å redusere klimautslippene på hjemmebane.

Noen måneder før hadde Masdar inngått en avtale med et spansk selskap om byggingen av et enormt solkraftverk – 1,5 milliarder kroner – til kommersiell solenergi, noe som vil prege bransjen i år fremover. Kommersialisering av en annen type solenergi ble avtalt med blant annet Tyskland – 4 milliarder kroner.

Fordel av krisen. Initiativet vil dra fordeler av den økonomiske nedgangen verden opplever, for kostnadsnivået har gått ned. Samtidig skapes det grønne jobber.

Kappløpet er åpent. «Dagens lokale og internasjonale investeringer viser at verden

har nådd et vendepunkt når det gjelder fornybar energi», sier Masdars toppsjef Dr. Al Jaber. Han ser starten på et kappløp mot fornybare energier.

De tok grep. Han forteller at de på forhånd var sikre på at de nye fornybare energikildene var umodne, og at virkelig omfattende kommersiell bruk lå langt inn i fremtiden. Men så konstaterte de at de hadde tatt feil, og at teknologien for mange nye fornybare energikilder er mer enn moden nok. Problemet var mangelen på samordning og prioritering.

Og da tok de grep.

Det er det man ikke gjør i Norge.

Norsk krisepakke. Da den første norske krisepakken ble presentert, jublet de fleste miljøvernorganisasjonene for den «grønne profilen». Andre støttet det som kommer fra forskerhold: Pakken svarer ikke til behovene.

Pakkens «grønne profil» er nok en realitet. Men det er ikke profil vi trenger, det er innhold. Det handler om fysiske realiteter i vår nære fremtid.

«Paradigmeskifte», «en studie i globalt lederskap», er blant kommentarene Abu Dhabis kolossale investeringer fikk. Deres initiativ er inspirerende fordi de har våget å tenke en tanke ut. De har trukket konsekvensene av det alle vet: Det skal store grep til, for å komme ut av den farlige blindvei vi er i. Å reservere milliarder til bankpakker, og millioner til å investere i en levelig fremtid, er det liten mening i.

«Bruk oljefondet». Norge kunne satse like mye penger – omtrent 6 prosent av oljefondet. Problemet er at selv organisasjoner som Bellona ba om 100 millioner, ikke milliarder, for alternative energier. Dette utgjør noen få prosent av det nordmenn bruker til juletrær hvert år. Det er bare å ønske god jul. Men hvor er fornuften i det?

Hvorfor i all verden skulle man ikke bruke 6 prosent av oljefondet til å sikre fremtiden? Eller mer for den slags skyld. Hvilken god grunn har man egentlig til å la være? Bortsett fra at vi ikke er vant til å tenke slik. Men vi blir nødt til å endre våre tenkemåter uansett. Og hva skal man bruke det til ellers? Kjøpe enda flere verdipapirer i den salige troen at det vil sikre en trygg fremtid?

Versjonen fra Wall Street

Signert

STEIN REEGÅRD, sjeføkonom, LO

Finanskrisen. Det bidrar til spennvidden i den økonomiske debatten når Kristin Clemet og hennes Civita skal fordele skyld for finanskrisen mellom marked og statlig styring. I Aftenposten 6. mars fremmer to prosjektmedarbeidere i institusjonen et syn som i USA kalles Wall Street-utgaven av en kriseanalyse. I kortversjon går den ut på at krisen skyldes statlige reguleringer like mye som svikt i markedet og blant dets aktører. I norsk sammenheng er det bare Frp-ere som ellers har forsoekt seg på noe sånt.

De to skribenter har selv sagt rett i at det er mange forhold som kan ha bidratt til krisens forløp og at det er krevende å fastslå det presise ansvar for hvert enkelt av dem. En bred drøfting av dette egner seg neppe for avisartikler, men noen sterke indiser kan nevnes.

Markedets rolle. For det første: Tre amerikanske nobelprisvinnere i økonomi (Becker, Krugman og Stiglitz) med politisk plassering som dekker mye av høyre-venstre-skalaen, har vært helt avvisende til Wall Street-versjonen.

Det andre er at det Civita trekker frem som en hovedforklaring også klart må tilordnes og assosieres med liberalistenes store tro på markedets rolle. Deres påvisning av den store betydning den amerikanske budsjettpolitikken under Bush hadde, stemmer. Den bidro til de store underskuddene i både landets og statens finansielle stilling og senere ubalanser i bolig- og finansmarked. Men den skyldtes i sin tur nettopp en overdreven tro og vekt på lav skatt.

Sterkere stat. En slik politikk gir større rom for marked og markedskapte problemer. Og den er ikke noe nytt kjennetegn ved markedsoptimistisk, høyreorientert økonomisk politikk. Hverken i USA eller andre steder. Med høyere skatter og en sterkere stat enn det som ble praktisert under Bush ville problemene vært mindre.

Det var nok også svakheter ved den statlige innsats under Demokratenes regjeringstid. De satte inn tiltak som ga uheldige utslag i bolig- og kredittmarked. Men de mer markedsoptimistiske republikanere sviktet nok enda mer da de forhindret en bedre kontroll med finansinstitusjonene.

Arveavgiften bør ramme likt

Debatt

BENN FOLKVORD
førsteamanuensis
i skatterett,
Universitetet
i Stavanger

Fortvilet arving. Etter å ha lest halve Reitan-dommen, nok til å få med meg at Høyesterett godtok at en overdro verdier for mer enn 280 millioner kroner uten arveavgift, banket det på døren. Inn kom en student som hadde mistet foreldrene.

Ingenting er så galt at det ikke er godt for noe, han hadde arvet barndomshjemmet. Årsaken til studentens fortvilelse, var at han måtte betale 1,3 millioner i arveavgift.

Hadde ikke råd. Huset hadde sentral beliggenhet, men var i dårlig stand. Studenten hadde ikke råd til å betale arveavgift, han hadde knapt nok råd til å

betale for oppussing av baderommet hvor det var både lekasje og gulvteppe.

Saken var enkel. Reglene er klare. Jeg kunne ikke hjelpe studenten.

Situasjonen får en til å stille spørsmålet: Er det rimelig at vanlige folk betaler store summer i arveavgift, mens velstående slipper?

Særregler for aksjer. Årsaken til at arveavgiften i praksis er liten – eller ikke-eksisterende – når en arver store formuer, er særreglene for arv av visse aksjer. De fleste aksjer verdsettes normalt til en brøkdel av virkelig verdi. Enhver skatterådgiver kjenner reglene, og det er lett å navigere klienten rundt arveavgiften. Man putter slektsformuen i et selskap, sørger for at selskapet har noe gjeld og samsalabim! Arveavgiften er borte.

Bakgrunnen for at aksjer i praksis kan overtas uten arveavgift, er et ønske om at genera-

sjonsskifte i familiebedrifter skal kunne gjennomføres mest mulig smertefritt. Reglene om arveavgift skal ikke medføre at en må ta ut midler av selskapet, slik at verdiskapning og arbeidsplasser settes i fare.

Familiebedriften. En kan lure på om det automatisk er slik at barn bør overta foreldrenes virksomhet? Mange politikere ser ut til, med religiøs overbevisning, å mene ja. Man trenger ikke mye av hverken fantasi eller praktisk erfaring for å vite at dette ikke er tilfelle.

Det bør ikke være skatte- og avgiftsreglene, men markedet som regulerer hvem som får kontroll over en virksomhet. Er det optimalt at barn overtar virksomhet, for eksempel fordi disse over mange år har deltatt i driften og har spesialkunnskap, vil barna normalt også overta, selv om de må betale arveavgift. Dette er selvregulerende. Er barna best egnet til å drive vide-

re, vil virksomheten ha større forventet verdi med avkommet ved roret, enn hos en uavhengig kjøper.

Noen mener arveavgiften bør oppheves, andre mener denne bør beholdes. Når man først har arveavgift bør denne imidlertid ramme likt.

ØKONOMIDEBATT

E-post:

økonomidebatt
@aftenposten.no
Hovedinnlegg:

3500 tegn inkl. mellomrom
Legg ved portrettfoto
Underinnlegg:

2000 tegn inkl. mellomrom
Legg ved portrettfoto
Replikk:

1000 tegn inkl. mellomrom
Kronikker og debattinnlegg på nett:
www.aftenposten.no/meninger/debatt